

- b) koordiniranje aktivnosti u vezi s pripremom Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata na osnovu metodologije o pripremi i prioritizaciji projekata iz pojedinačnih infrastrukturnih sektora;
- c) utvrđivanje Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata;
- d) predstavljanje razvojnim partnerima (Evropska unija, međunarodne finansijske institucije, bilateralni donatori) planova za realizaciju projekata definiranih Jedinstvenom listom prioriternih infrastrukturnih projekata i razmatranje prijedloga i stavova razvojnih partnera u vezi s tim projektima;
- e) razmatranje različitih mogućnosti finansijske podrške za pripremu i/ili realizaciju prioriternih projekata iz oblasti infrastrukture;
- f) razmatranje pitanja značajnih za razvoj infrastrukture;
- g) donošenje zaključaka i preporuka u vezi s pitanjima iz svoje nadležnosti.

Član 4.

(Sjednice Državnog odbora za investicije)

- (1) Sjednicama Državnog odbora za investicije, po potrebi i na poziv predsjedavajućeg, prisustvuju predstavnici institucija sa svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, predstavnici Evropske unije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora, i to u svojstvu posmatrača ili izvjestilaca, bez prava glasa.
- (2) Državni odbor za investicije na prvoj sjednici donosi poslovnik o radu.

Član 5.

(Odnos Državnog odbora za investicije sa ostalim institucijama)

- (1) Sve institucije na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini dužne su saradivati s Državnim odborom za investicije u pitanjima iz njegove nadležnosti.
- (2) Zaključci i preporuke, koje donese Državni odbor za investicije, obavezujuće su za sve institucije na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Član 6.

(Tehnički sekretarijat)

Stručne i administrativne poslove za potrebe Državnog odbora za investicije obavlja Direkcija za evropske integracije posredstvom Ureda državnog koordinatora za IPA.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 25/15
07. maja 2015. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Denis Zvizdić, s. r.

343

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i članka 85. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 4. sjednici održanoj 23. travnja 2015. godine, donijelo je

PRAVILNIK O PROVEDBI ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti proslijeđeni Finansijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definišu detaljno šta se podrazumijeva pod povezanom transakcijom, propisuje uvjete i procedure za izuzeće od izvještavanja o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i rokove za izvještavanje FOO-u.
- (2) Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 11/05, 58/14 i 60/14) i propisu donesenom na temelju Pravila bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Članak 2.

(Pisani interni program za procjenu rizika - uvjeti i sadržaj)

- (1) Obveznici će sukladno članku 5. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14) (u daljnjem tekstu: Zakon) usvojiti pisani interni program kojim će se odrediti razine rizika grupa klijenata ili pojedinačnog klijenta, njihovo zemljopisno područje rada, poslovni odnos, transakcija, proizvod ili usluga, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća u svezi sa mogućom zlouporabom u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti sukladno ovom Pravilniku i smjernicama od strane FOO i mjerodavnog nadzornog tijela.
- (2) Obveznik će u pisani interni program također uključiti metodu za:
 - a) smanjenje procijenjenih rizika;
 - b) praćenje promjena rizika;
 - c) evidentiranje odluka vezanih za veći ili manji rizik za grupe klijenata ili pojedinačnog klijenta, njegovo zemljopisno područje rada, poslovni odnos, transakciju, proizvod ili uslugu, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća, razloge za ovu procjenu i aktivnosti koje su poduzete u svezi sa većim ili manjim rizikom;
 - d) praćenje učinkovitosti i provedbe programa;
 - e) osiguravanje da se interni program vezan za procjenu rizika uvrsti u internu obuku obveznika.

Članak 3.

(Pisani interni program za procjenu rizika - primjena redovne, pojednostavljene ili pojačane identifikacije)

Obveznik će na temelju procjene rizika odrediti da li da primjenjuje redovnu, pojačanu ili pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti klijenta sukladno odredbama Poglavlja II. Zakona.

Članak 4.

(Veći rizik - pokazatelji vezani za zemljopisnu lokaciju)

- (1) Obveznik će primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja aktivnosti klijenta ako klijent može predstavljati veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorizma ili svoje sjedište ima u zemlji:
 - a) koja je predmet sankcija, embarga ili sličnih mjera Ujedinjenih naroda ili mjera drugih međunarodnih organizacija kojima se Bosna i Hercegovina pridružila;
 - b) koja je označena od strane Financial Action Task Force on Money Laundering (Radna grupa za financijske mjere protiv pranja novca) (u daljnjem tekstu: FATF) ili druge međunarodne organizacije kao zemlja kojoj nedostaju međunarodno prihvaćeni standardi za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
 - c) koja je označena od strane FATF ili druge međunarodne organizacije kao zemlja koja financira ili daje potporu terorističkim aktivnostima, koja ima određene terorističke organizacije koje djeluju u njoj;
 - d) koja je označena od strane vjerodostojnog izvora kao zemlja u kojoj postoji značajan obujam korupcije;
 - e) koja je u procjeni nadležnih međunarodnih organizacija poznata po proizvodnji ili dobro organiziranoj i razvijenoj trgovini drogom;
 - f) koja je poznata kao financijski / porezni raj;
 - g) koja je poznata kao *off shore* financijski centar.
- (2) Obveznik će primijeniti mjere pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta i u slučaju kada od FOO-a dobije obavještenje o slabostima Sustava sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma u zemlji u kojoj klijent ima sjedište.

Članak 5.

(Manji rizik - pokazatelji vezani za zemljopisnu lokaciju)

- (1) Obveznici mogu smatrati da klijent naveden u članku 29. točka b) Zakona koji ima sjedište u zemlji propisanoj u članku 6. ovog Pravilnika predstavlja manji rizik u svezi sa pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti.
- (2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje aktivnosti takvog klijenta.

Članak 6.

(Zemlje koje imaju zadovoljavajuće propise za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti)

- (1) Za svrhe ovog Pravilnika se može smatrati da zemlje navedene u Aneksu ovog Pravilnika koje su zemlje članice Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), Europskog ekonomskog prostora (u daljnjem tekstu: EEA) ili FATF, te koje imaju obvezu donošenja zakona i procedura za financijski sektor sukladno direktivama EU i preporukama FATF-a u svezi sa pranjem novca i financiranjem terorizma imaju međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koji su ekvivalentni ili strožiji od onih koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.
- (2) Zemlje iz članka 4. ovog Pravilnika ne mogu biti uvrštene u Aneks iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Aneks je sastavni dio ovog Pravilnika.

Članak 7.

(Obveza ažuriranja liste zemalja)

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će na prijedlog Ministra sigurnosti Bosne i Hercegovine, a na temelju preporuke FOO-a ažurirati listu zemalja navedenih u članku 6. ovog Pravilnika.

- (2) FOO će po saznanju da određena zemlja koja se već nalazi na listi zemalja, više ne ispunjava uvjete iz članka 6. ovog Pravilnika, odmah obavijestiti obveznike.

Članak 8.

(Veći rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

- (1) Obveznik će smatrati da veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent koji vrši transakcije pod neobičnim okolnostima, kao što su:
 - a) značajna i neobjašnjena zemljopisna udaljenost između lokacije klijenta i institucije uključene u transakciju;
 - b) često i neobjašnjeno premještanje računa između različitih financijskih institucija;
 - c) često i neobjašnjeno prenošenje sredstava između financijskih institucija u raznim zemljopisnim lokacijama;
 - d) uplata novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno isplata novčanih sredstava na račun stranke, koji je različit od računa koji je stranka navela pri utvrđivanju identifikacije, odnosno, preko kojeg se uobičajeno posluje ili je poslovalo (posebno ako se radi o prekograničnoj transakciji);
 - e) poslovni odnosi koji uključuju stalne ili velike uplate novčanih sredstava sa računa stranke, odnosno prema kreditnoj ili financijskoj instituciji u državi koja nije članica FATF-a, odnosno u državi koja nema zadovoljavajuće propise, odnosno međunarodno prihvaćene standarde oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
 - f) transakcije namijenjene osobama sa prebivalištem ili sjedištem u državi koja je poznata kao financijski odnosno porezni raj ili kao *off shore* financijski centar;
 - g) poslovni odnosi u korist osoba ili subjekta koji se nalaze na popisu osoba ili subjekata protiv kojih su na snazi mjere, sankcije, embarga UN-a;
- (2) Obveznik će, pored onoga što je navedeno u čl. 24. (Korespondentni odnos sa kreditnim institucijama sa sjedištem u inozemstvu), 27. (Politički i javno eksponirane osobe) i 28. (Određivanje i utvrđivanje identiteta bez fizičke nazočnosti klijenta) Zakona, također uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:
 - a) čija struktura ili priroda otežava određivanje pravog vlasnika ili prava osobe koja vrši kontrolu;
 - b) čije poslovanje uključuje obujmnu gotovinu (i ekvivalente gotovine);
 - c) čije poslovanje, iako obično ne uključuje obujmnu gotovinu, proizvodi znatne iznose gotovine za određene transakcije;
 - d) koji je domaća ili strana pravna ili fizička osoba opisana u članku 4. ovog Pravilnika, posebno kada se radi o prekograničnom poslovanju;
 - e) koji je računovođa, odvjetnik ili drugi stručnjak koji ima račune u financijskoj instituciji i predstavlja svoje klijente;
 - f) koji koristi posrednike koji ne podliježu odgovarajućim zakonima za sprečavanje pranja novca i financiranje terorizma i koji se ne nalaze pod adekvatnim nadzorom;
 - g) koji je domaća politički eksponirana osoba;
 - h) vrši neuobičajene transakcije iz članka 26. Zakona;
- (3) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta, ukoliko Pravilnikom

već nije definirano da ovi klijenti moraju biti tretirani kao klijenti visoke razine rizika.

Članak 9.

(Manji rizik - pokazatelji vezani za poslovanje i transakcije)

- (1) Obveznik može uzeti u obzir da niži rizik u svezi sa pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti predstavljaju:
 - a) proizvodi vezani za dugoročnu štednju;
 - b) financijska aktivnost koja se vrši povremeno ili u vrlo ograničenom obujmu;
- (2) Obveznik može primijeniti pojednostavljenu identifikaciju i praćenje takvih poslova i transakcija.

Članak 10.

(Veći rizik - trgovina novčanicama, plemenitim metalima i drugim proizvodima koji daju anonimnost)

- (1) Obveznik može uzeti u obzir da veći rizik po pitanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti može predstavljati klijent:
 - a) čije usluge uključuju trgovinu i dostavu novčanica i plemenitih metala;
 - b) čiji proizvodi pružaju veću anonimnost ili se mogu lako prenijeti preko međunarodnih granica, kao što je internet bankarstvo, kartice sa pohranjenom vrijednosti, međunarodni elektronički prijenosi novca, privatne investicijske kompanije i zaklade;
- (2) Obveznik će razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja aktivnosti takvog klijenta.

Članak 11.

(Razmatranje transakcija većeg rizika za izvješća o sumnjivim transakcijama (STR))

- (1) Obveznik može uzeti u obzir transakcije većeg rizika definirane u čl. 4., 8. i 10. ovog Pravilnika kao sumnjive transakcije sukladno definiciji u članku 3., točka b) Zakona, te će uzeti u obzir primjenu pojačane identifikacije i praćenja takvih transakcija.
- (2) Obveznik će također uzeti u obzir izvještavanje o takvoj transakciji, klijentu ili osobi FOO-u, sukladno članku 38. Zakona.

POGLAVLJE III - SMJERNICE ZA POKAZATELJE SUMNJIVIH TRANSAKCIJA

Članak 12.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - opći pokazatelji)

Opći pokazatelji koji bi kod obveznika trebali izazvati sumnju u kontekstu izrade procjene rizika iz članka 5. Zakona i sačinjavanja liste pokazatelja iz članka 47. Zakona:

- a) Klijent ne želi da mu se pismene obavijesti šalju na kućnu adresu;
- b) Klijent ostavlja dojam da posjeduje račune kod nekoliko financijskih institucija na jednom zemljopisnom području, a bez očiglednog razloga;
- c) Klijent koristi jednu adresu, ali često mijenja pravne i fizičke osobe koje borave na toj adresi;
- d) Klijent koristi poštanski pretinac ili neku drugu vrstu adrese za primanje poštanskih pošiljki, umjesto adrese ulice, kada to nije norma na tom zemljopisnom području;
- e) Klijent počinje obavljati česte novčane transakcije velikih iznosa, što nije bila uobičajena aktivnost tog klijenta u prošlosti;
- f) Klijent obavlja novčane transakcije konzistentno zaokruženih i velikih iznosa (npr, KM 20.000, KM 15.000, KM 9.900, KM 8.500 itd.);

- g) Klijent stalno obavlja novčane transakcije koje su malo ispod praga iznosa za koje postoji obveza identifikiranja odnosno prijavljivanja;
- h) Klijent obavlja transakciju u iznosu koji je neuobičajen u usporedbi sa iznosima prijašnjih transakcija;
- i) Klijent traži od obveznika da zadrži ili izvrši transfer velike sume novca ili drugih sredstava, kada je ova vrsta aktivnosti neuobičajena za klijenta;
- j) Transakcije čija struktura ukazuje na neku protuzakonitu svrhu, čija je poslovna namjena nejasna, ili se čini iracionalnom sa poslovnog stajališta;
- k) Transakcije koje uključuju podizanje sredstava nedugo nakon što su ista deponirana kod obveznika (računi za propisane rezerve nefinancijskih institucija), pod uvjetom da se trenutno podizanje takvih sredstava ne može opravdati poslovnom aktivnošću klijenta;
- l) Transakcije kod kojih je razlog zbog kojeg je klijent odabrao određenog obveznika ili poslovnicu obveznika za obavljanje svoje transakcije nejasan;
- m) Transakcije koje za rezultat imaju znatnu, ali neobjašnjivu, aktivnost na računu koji je prethodno bio uglavnom neaktivan;
- n) Transakcije koje ne odgovaraju saznanju i iskustvu obveznika o klijentu i navedenoj svrsi poslovnog odnosa;
- o) Klijenti koji dostave lažne ili varljive informacije obveznicima, ili odbiju, bez uvjerljivog razloga, da dostave informacije i dokumente koji su potrebni i koji se rutinski dostavljaju, a vezani su za relevantnu poslovnu aktivnost;
- p) Klijent zahtijeva pretjeranu likvidnost u svom poslovnom odnosu;
- r) Osiguravanje (zalozi, garancije) od strane trećih osoba koje su nepoznate banci, koje nemaju očiglednu afilijaciju sa klijentom, i koje nemaju uvjerljive i očigledne razloge da pružaju takve garancije;
- s) Transferi velikih suma novca, ili česti transferi, u ili iz država koje su poznate po proizvodnji nedopuštenih droga;
- t) Klijent je jako nervozan bez očiglednog razloga;
- u) Klijent je došao u društvu, prati ga se i/ili promatra;
- v) Klijent donosi novac koji prelazi iznose koji, sukladno Zakonu, zahtijevaju identifikaciju i/ili prijavljivanje, a koji klijent nije prebrojao, izuzev ako je to (nebrojanje) uobičajeno u poslovanju klijenta;
- z) Neočekivano plaćanje nenaplativog kredita bez uvjerljivog objašnjenja;
- aa) Klijent nastoji da izbjegne pokušaje obveznika da ostvari osobni kontakt;
- bb) Klijent obveznika je bio predmet gonjenja za kazneno djelo;
- cc) Transferi velikih iznosa u inozemstvo sa računa klijenta u slučaju da saldo na računu potiče od mnogobrojnih polaganja gotovine na različite račune klijenata kod jedne ili više banaka;
- dd) Klijent neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise u svezi s prijavljivanjem sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da novčana sredstva potiču iz zakonitih izvora.

Članak 13.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - bankovni računi)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se konkretno na transakcije na i preko bankovnih računa:

- a) Otvaranje računa od strane klijenta čija se adresa nalazi izvan lokalnog servisnog područja, bez očiglednog razloga;
- b) Račun sa velikim brojem depozita malih iznosa i malim brojem podizanja velikih iznosa novca;
- c) Sredstva koja su bila deponirana na nekoliko računa, potom konsolidirana na jedan, te transferirana van države;
- d) Klijent često koristi veliki broj lokacija za deponiranje izvan lokacije njegove matične poslovnice;
- e) Klijent obavlja višestruke transakcije na isti dan, kada to nije norma za tog specifičnog klijenta;
- f) Aktivnost po računu daleko premašuje aktivnost koja je predviđena u vrijeme otvaranja računa;
- g) Neaktivni račun koji se odjednom počne aktivno koristiti;
- h) Neobjašnjeni transferi između različitih računa firme klijenta;
- i) Višestruki depoziti na račun klijenta od strane trećih osoba;
- j) Transferi prema drugoj banci bez dostavljanja detalja o korisniku;
- k) Davanje police osiguranja, garancije ili bankovnih garancija za kredite trećih osoba, a koji nisu dogovoreni sukladno tržišnim uvjetima;
- l) Veliki broj osoba deponira novčana sredstva na jedan račun;
- m) Podizanje novčanih sredstava nedugo nakon što su ista položena na račun (račun za propisane rezerve nefinancijskih institucija);
- n) Posjedovanje dionica nekotiranih firmi u fiducijarnom svojstvu, o čijem poslovanju banka nema nikakvih informacija;
- o) Klijent zahtijeva zatvaranje računa i otvaranje novih računa na svoje ime, ili na ime člana obitelji, a bez ostavljanja pisanog traga;
- p) Klijent zahtijeva potvrde o neizvršenim gotovinskim isplatama ili dostavljenim garancijama, nakon čega odmah deponira ta sredstva u istoj banci;
- r) Klijent zahtijeva puštanje platnih naloga sa netočnim podacima o pošiljatelju doznake;
- s) Klijent zahtijeva da se određena plaćanja usmjere preko nostro računa financijskih institucija ili nekih drugih računa umjesto vlastitog;
- t) Zahtjev klijenta da prihvati ili evidentira u račune kolateral za kredit koji nije sukladan poslovnoj stvarnosti, ili da odobri fiducijarne kredite za koje je fiktivni kolateral evidentiran u računima.

Članak 14.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - područja izvan Bosne i Hercegovine)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije koje uključuju područja izvan Bosne i Hercegovine:

- a) Klijent i druge strane u transakciji nemaju očigledne veze sa Bosnom i Hercegovinom;
- b) Transakcija prelazi nekoliko međunarodnih granica;
- c) Transakcija uključuje državu u kojoj bi proizvodnja nedopuštenih droga ili njihov izvoz mogli biti rasprostranjeni;
- d) Transakcija uključuje državu ili teritoriju u kojoj ne postoji učinkovit sustav sprečavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;

- e) Transakcija uključuje državu koja je poznata po vrlo tajnovitom zakonodavstvu o poslovanju banaka i gospodarskih subjekata; izuzev ako se radi o državama koje su prihvatile međunarodne standarde o sprečavanju pranja novca;
- f) Transakcija uključuje državu o kojoj se zna, ili za koju se sumnja, da pomaže aktivnosti pranja novca ili da podržava terorizam.

Članak 15.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - off shore)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na transakcije u svezi s *off shore* poslovnim aktivnostima:

- a) Akumulacija velikih iznosa sredstava na računu koji ne odgovaraju poznatom poslovnom prometu klijenta, te naknadni transferi na inozemni/e račun(e);
- b) Krediti za ili od *off shore* firmi;
- c) Neobjašnjeni brzi elektronički transferi sredstava od strane klijenta.

Članak 16.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - osobne transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na osobne transakcije:

- a) Klijent ostavlja dojam da posjeduje račune kod nekoliko financijskih institucija na jednom zemljopisnom području;
- b) Klijent vrši jedan ili više novčanih depozita na generalni račun strane korespondentne banke;
- c) Klijent prometuje velikim iznosima novca preko kreditne kartice;
- d) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu u zemlji ili inozemstvu koja nije njegova ili njena adresa;
- e) Klijent ima veliki broj računa i deponira gotovinu na svaki od njih, koja zajedno predstavlja veliku sumu novca;
- f) Klijent često deponira sredstva koristeći automatske bankovne strojeve, (tamo gdje je ova usluga na raspolaganju), koja su tek ispod praga za identifikaciju ili prijavljivanje;
- g) Treće strane vrše gotovinske uplate ili polažu čekove na kreditnu karticu klijenta;
- h) Mijenjanje velikog broja novčanica malih apoena (stranih i domaćih) za novčanice velikih apoena;
- i) Pribavljanje instrumenata na donositelja fizičkom dostavom;
- j) Klijent nikada nije bio u radnom odnosu, a raspolaže značajnim sredstvima na računu;
- k) Politički ili javno eksponirana osoba, članovi njegove obitelji ili suradnici kontinuirano polažu gotovinu u značajnim iznosima s tim da je porijeklo novca nepoznato ili se ne može utvrditi.

Članak 17.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - korporativne i poslovne transakcije)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na korporativne i poslovne transakcije:

- a) Računi se koriste za uplatu ili isplatu velikih iznosa, ali ne prikazuju gotovo nikakve uobičajene aktivnosti poslovanja, kao što su isplate plaća, faktura, itd.;
- b) Promet sredstvima preko korporativnog računa uglavnom se obavlja u gotovini, a ne u vidu zaduživanja i potraživanja, koji je uobičajen za poslovanje gospodarskih subjekata;

- c) Klijent plaća u gotovini ili deponira gotovinu kako bi pokrio bankovne mjenice, novčane transfere ili druge prenosive i utržive novčane instrumente;
- d) Klijent polaže veliki broj naočigled nepovezanih depozita na nekoliko računa, i često vrši transfer velikog dijela sredstava na jedan račun, u istoj banci ili negdje drugdje;
- e) Klijent konzistentno podiže velike sume novca sa računa na koji je upravo dospio veliki i neočekivani iznos sredstava iz inozemstva;
- f) Mala firma koja je smještena na jednoj lokaciji vrši uplate na isti dan u različitim poslovnicama na širokom zemljopisnom području, što se ne čini praktičnim za poslovanje;
- g) Dolazi do značajnog povećanja uplata gotovine ili prenosivih instrumenata od strane firme koja nudi profesionalne konzultantske usluge, naročito ako se u kratkom vremenu izvrši transfer depozita;
- h) Klijent želi da mu se kreditne i debitne kartice pošalju na adresu u državi ili inozemstvu, a koje nisu adresa firme klijenta;
- i) Dolazi do očiglednog povećanja obujma transakcija preko računa sa značajnim promjenama bilansa računa, a što ne odgovara uobičajenim poslovnim aktivnostima koje idu preko računa klijenta;
- j) Korištenje kreditnih instrumenata koje, iako uobičajeno u međunarodnoj trgovini, ne odgovara poznatom poslovanju klijenta;
- k) Transakcije između privatnog i poslovnog računa firme koje ne ukazuju na jasnu ekonomsku opravdanost;
- l) Klijent transferira sredstva na račun u zemlji sa kojom njegova firma nema poslovnih veza ili prima doznake od poslovnih subjekata sa kojima nema poslovne veze;
- m) O transakcijama nema nikakvih dokaza (o pošiljatelju) ili se za transakciju pruža dokaz koji ne odgovara SWIFT poruci i drugim podatcima za plaćanje (Ugovor, faktura, profaktura, aneks ugovora itd.).

Članak 18.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - elektronički transferi novčanih sredstava)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji šalju ili primaju elektroničke transfere novčanih sredstava:

- a) Klijent vrši transfere velikih suma novca u inozemstvo, uz instrukcije stranoj osobi u inozemstvu da isplatu izvrši u gotovini;
- b) Klijent prima velike sume novca iz inozemstva putem elektroničkog transfera sredstava, uz instrukcije ili plaćanje u gotovini;
- c) Klijent šalje sredstva u inozemstvo bez mijenjanja valute;
- d) Čelni ljudi firme odmah uklanjaju velike transfere iz inozemstva;
- e) Iznosi elektroničkih transfera ne odgovaraju uobičajenim poslovnim transakcijama tog klijenta;
- f) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po proizvodnji ili izvozu nedopuštenih droga, ili kao tranzitne točke za opojne droge;
- g) Klijent obavlja transakcije koje uključuju države koje su poznate po vrlo tajnovitoj pravnoj praksi poslovanja banaka i gospodarskih subjekata; izuzev ako se radi o državama koje su prihvatile međunarodne standarde o sprečavanju pranja novca;

- h) Klijent obavlja elektroničke transfere novčanih sredstava prema zonama slobodne trgovine ili *off shore* zonama, kada takva aktivnost nije sukladna poslovanju klijenta;
- i) Klijent prima značajan iznos sredstava preko elektroničkih kartica koje su povezane sa računima klijenta, za plaćanje i podizanje gotovine.

Članak 19.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - krediti)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji odobravaju kredite:

- a) Klijent iznenada i neočekivano otplati problematičan kredit, bez odgovarajućeg opravdanja;
- b) U kreditne transakcije se ulazi u situacijama gdje klijent već posjeduje znatna sredstva i gdje kreditna transakcija nema ekonomskog smisla, odnosno, pravna osoba podnosi zahtjev za kredit uprkos činjenicama da pokazatelji ekonomskog i financijskog stanja ne ukazuju na potrebu klijenta za kreditom, a potom se sredstva iz kredita prebacuju na račune u *off shore* banci ili u korist treće strane ili se koriste nenamjenski.
- c) Polaganje većeg iznosa gotovine kao depozita za dobijanje kredita a potom neočekivani zahtjev klijenta da kredit otplati prije roka.

Članak 20.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - korištenje sefova u bankama)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji pružaju uslugu korištenja sefa:

- a) Klijent nema uspostavljen neki drugi poslovni odnos sa bankom;
- b) Klijent često dolazi i koristi sef;
- c) Sef koristi samo osoba koja je u ugovoru o zakupu sefa navedena kao ovlaštena osoba za korištenje i ta ovlaštena osoba zahtijeva otkazivanje ugovora o korištenju sefa prije isteka ugovora;
- d) Klijent koristi više sefova;
- e) Klijent je jako nervozan prilikom identifikacije.

Članak 21.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - životno osiguranje)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji daju životno osiguranje ili posreduju ili posluju u svojstvu agenata za životno osiguranje:

- a) Klijent obavlja transakciju koja rezultira u sumnjivom povećanju investicijskih doprinosa;
- b) Klijent otkazuje investiciju ili osiguranje ubrzo nakon kupovine;
- c) Trajanje ugovora o životnom osiguranju kraće je od tri godine;
- d) Transakcija uključuje korištenje i plaćanje činidbene garancije, što dovodi do prekograničnog plaćanja;
- e) Osiguranik prihvaća vrlo nepovoljne uvjete, koji se ne dovode u vezu sa zdravljem ili godinama klijenta;
- f) Plaćanje velikih iznosa osiguranja;
- g) Zahtjev korisnika osiguranja da se novac od osiguranja ili povraćaj premija osiguranja isplati u gotovini u slučaju da je u pitanju veliki iznos;
- h) Veliki iznosi osiguranja za više polica osiguranja, koje su sklopljene u kraćem vremenskom razdoblju, plaćaju se u gotovini;
- i) Postoji sumnja da su police osiguranja zaključene na lažna imena, na imena drugih osoba ili su prijavljene lažne adrese;

- j) Jedna osoba je vlasnik većeg broja polica kod različitih osiguravajućih društava, osobito ukoliko su ugovori o osiguranju sklapani u kraćem vremenskom razdoblju;
- k) Otkazivanje police osiguranja ubrzo nakon sklapanja ugovora o osiguranju, posebno kada se radi o polici sa visokom premijom;
- l) Klijent zahtijeva da nadoknadu iz osiguranja, novac koji potražuje na temelju nadoknade u slučaju otkazivanja police ili preplaćeni iznos premije osiguranja bude isplaćen trećoj strani ili transferiran na račun fizičke ili pravne osobe na teritoriji države u kojoj se ne primjenjuju strogi standardi u oblasti sprečavanja pranja novca ili u kojoj su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- m) Klijent prihvaća nepovoljne uvjete u ugovoru o osiguranju obzirom na njegovo zdravstveno stanje ili starosnu dob;
- n) Firme koje su vlasnici polica osiguranja u ime zaposlenih radnika plaćaju neubičajeno velike premije osiguranja ili otkazuju police u vrlo kratkom razdoblju od datuma sklapanja ugovora o osiguranju;
- o) Firme kupuju police životnog osiguranja za zaposlene, a broj zaposlenih je manji od broja kupljenih polica; police se izdaju i na osobe koje nisu zaposlene u firmi;
- p) Ugovor o osiguranju sklapa osoba koja se bavila nezakonitim aktivnostima u prošlosti ili ugovor o osiguranju sklapa osoba koje se sa takvom osobom može na neki način povezati;
- r) Ugovarač osiguranja ili osiguranik inzistira na tajnosti transakcije, tj. da se iznos premije osiguranja ili suma osiguranja ne prijavi FOO uprkos činjenicama da je to zakonska obveza osiguravatelja. Klijent molbom ili podmićivanjem pokušava da uvjeri službenike osiguravajućeg društva da protivno zakonu zastupa njegove interese.
- f) Predložene transakcije će se financirati putem međunarodnih elektroničkih plaćanja, osobito ako transakcije uključuju države koje nemaju efektivan sustav za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
- g) Ugovorene blok trgovine vrijednosnim papirima po cijenama očigledno nižim od realne tržišne vrijednosti u kojima se kupci pojavljuju sa pokrićem na namjenskim računima koje je formirano gotovinskim uplatama ili transferima novca sa *off shore* destinacija na nerezidentne ili rezidente račune otvorene kod poslovnih banaka;
- h) Kupovina vrijednosnih papira koja se obavlja sredstvima položenim na više računa u različitim bankama;
- i) Klijent ima lošu reputaciju, poznate su njegove nezakonite aktivnosti iz prošlosti ili se njegova prošlost ne može provjeriti;
- j) Klijent je spreman da ulaže novac u neprofitabilne vrijednosne papire i investicije;
- k) Klijent ulaže u prvorazredne ili u vrlo profitabilne vrijednosne papire sa dobrim prinosima, a ne pokazuje interes za rezultate ili ih iznenada bez razloga prodaje;
- l) Klijent pokazuje interes za kupovinu vrijednosnih papira za velike iznose bez posebnih analiza ili savjeta brokera ili investicijskih menadžera, a takva transakcija nema jasnu financijsku svrhu;
- m) Preknjižavanje vrijednosnih papira u vidu poklona osobama koja nisu u srodstvu ili prijenu - poklon vrijednosnih papira od strane zaposlenih osoba u korist rukovodstva firme u kojoj rade ili drugih fizičkih osoba gdje se pojavljuje masovno odricanje nad vlasništvom;
- n) Transakcija koju klijent želi da obavi nije sukladna financijskom stanju i poslovanju klijenta;
- o) Klijent često mijenja brokerske kuće u nastojanju da prikrije obujam svog poslovanja i financijsko stanje;
- p) Trgovanje i transakcije koje se obavljaju preko brokersko-dilerske kuće, koja je u prethodnom razdoblju bila kažnjavana od strane Povjerenstva za vrijednosne papire zbog neregularnog ili nepropisnog poslovanja.

Članak 22.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - vrijednosni papiri)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji posluju sa vrijednosnim papirima:

- a) Računi koji su bili neaktivni odjednom se počnu koristiti za velike investicije, koje ne odgovaraju uobičajenoj investicijskoj praksi financijske sposobnosti klijenta;
- b) Klijent želi da kupi određeni broj investicija novčanim uputnicama, putničkim čekovima, gotovinskim čekovima, bankovnim mjenicama ili nekim drugim bankovnim instrumentima, osobito u iznosima koji su jedva ispod praga za obveznu identifikaciju ili prijavljivanje, a kada transakcija nije sukladna uobičajenoj investicijskoj praksi klijenta ili njegovoj financijskoj sposobnosti;
- c) Klijent koristi brokersku kuću, odnosno firmu koja trguje vrijednosnim papirima, da drži sredstva koja se ne koriste za trgovanje vrijednosnim papirima ili derivativnim instrumentima, kao što su fjučersi i opcije, na duže vremensko razdoblje, a takva aktivnost ne odgovara uobičajenoj investicijskoj praksi klijenta ili njegovoj financijskoj sposobnosti;
- d) Klijent obavlja velike ili neobične transakcije vrijednosnim papirima u gotovini;
- e) Transferi sredstava ili vrijednosnih papira između računa za koje nije poznato da su povezani sa klijentom;

Članak 23.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - mjenjačnice)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike koji obavljaju poslove mjenjačnice:

- a) Više povezanih gotovinskih transakcija u iznosima manjim od iznosa predviđenog za prijavljivanje gotovinskih transakcija na temelju Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a koje ukupno prelaze navedeni iznos;
- b) Klijent u velikim iznosima vrši zamjenu novčanica u većim apoenima za novčanice malih apoena ili zamjenu novčanica malih apoena za novčanice većih apoena u istoj valuti (usitnjavanje ili ukupnjivanje novčanica), osobito ako takve transakcije nisu karakteristične za klijenta;
- c) Klijent vrši zamjenu oštećenih ili pohabanih novčanica u značajnom iznosu;
- d) Klijent predaje mjenjaču za zamjenu neprebrojan novac. Nakon prebrojavanja klijent smanjuje iznos transakcije na iznos koji je nešto ispod limita za koji postoji zakonska obveza prijavljivanja;
- e) Klijent vrši zamjenu veće količine novca iz jedne u drugu stranu valutu (konverzija većih iznosa);

- f) Klijent vrši učestale transakcije zamjene novca na iste i zaokružene iznose ili na iznose koji su nešto niži od iznosa za prijavljivanje po Zakonu;
- g) Klijent koji vrši zamjenu veće količine novca zahtijeva od mjenjača usitnjavanje transakcije na iznose koji ne podliježu prijavljivanju po Zakonu;
- h) Klijent vrši zamjenu veće količine novca i pri tome nije zainteresiran za tečaj koji mjenjač primjenjuje za transakciju niti za visinu provizije koju mjenjač primjenjuje;
- i) Klijent vrši transakcije zamjene novca na veće iznose kontinuirano ili u istim vremenskim intervalima (isti dan u tjednu, mjesecu i sl.);
- j) Mjenjačnica ima saznanja da je stranka u toku istog dana i na drugim mjenjačkim mjestima vršila transakcije zamjene novca na veće iznose;
- k) Klijent nudi mjenjaču poklon, novac ili uslugu za pružanje usluge mjenjačkog posla;
- l) Klijent obavlja transakciju u pratnji osobe, koja očigledno nadzire ponašanje klijenta ili inzistira da se transakcija brzo obavi;
- m) Klijent protestira da na zahtjev mjenjača pruži dokument za osobnu identifikaciju;
- n) Klijent se interesira na koji način može da izvrši zamjenu veće količine novca bez podnošenja na uvid osobnog dokumenta u svrhu identifikacije klijenta.
- j) Stranka zahtijeva da se sklopi kupoprodajni ugovor u velikom iznosu (gdje se ona pojavljuje u ulozi kupca), a nakon realiziranja prvog dijela poslovne transakcije iz ugovora, stranka odustaje od kupovine, točnije traži raskid ugovora, iako je poznato da stranka ima dovoljno financijskih sredstava za realizaciju kupoprodajnog ugovora;
- k) U predugovoru se zahtijeva od notara unošenje nerazmjerno više cijene od realno tržišne;
- l) Stranka daje nejasna objašnjenja o izvoru prihoda ili gotovog novca koje koristi pri kupovini nekretnina;
- m) Stranka kupuje nekretnine sa gotovinom za sebe, članove obitelji i treće osobe, koji prelaze ukupni iznos 100.000,00 KM;
- n) Stranka koja je poznata iz javnog života kupuje nekretnine u većim iznosima, čija vrijednost odstupa od njegovog imovinskog stanja;
- o) Stranka koja kupuje nekretnine mlađe je životne dobi, a za koju je vidljivo da raspolaze luksuznim statusnim simbolima (skupocjeni automobili, motocikli, plovila, satovi i dr.);
- p) Stranke fizičke ili pravne osobe raspituju se ili obavljaju transakcije sa nekretninama za fizičke ili pravne osobe, rezidente i nerezidente, koji su iz *off shore* destinacija ili za *off shore* kompanije, kao i država poznatih po proizvodnji i distribuciji narkotika, država koji nemaju uređen sustav sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 24.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - notari)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike notare:

- a) Stranka prekida odnos po ovlasti zbog zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili dodatnom dokumentacijom, bez drugih utemeljenih razloga;
- b) Stranka neuobičajeno dobro poznaje propise u svezi s prijavljivanjem sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da su njena sredstva čista;
- c) Stranka je državljanin države preko koje se obavlja promet narkoticima ili ima sjedište, odnosno adresu, u državi u kojoj se ne provode propisi za sprečavanje pranja novca;
- d) Stranka se pojavljuje sa većom količinom gotovog novca, zlata ili vrijednosnih papira koje pokušava deponirati ili predati za obavljanje određene transakcije ili pravnog posla, na način koji je neuobičajen za redovno financijsko poslovanje ili uz vidljivo nastojanje zaobilaženja financijskih institucija;
- e) Stranka zahtijeva savjet za neuobičajene transakcije ili usluge u cilju očiglednog prikrivanja nezakonitog porijekla sredstava;
- f) Stranka izbjegava da traži uslugu od notara na čijem službenom području živi ili čiji je uobičajeni klijent, i zahtijeva uslugu od drugih notara, iako bi tražena usluga bez problema mogla biti realizirana od strane notara čija je stranka stalni klijent ili čijem službenom području pripada, a ni stranka, ni drugi notar nemaju adekvatno objašnjenje za takav postupak;
- g) Stranka kupuje nepokretnosti na ime svojih rođaka, prijatelja, poslovnih suradnika;
- h) Stranka prodaje nepokretnost u relativno kratkom roku, iako je pri samoj prodaji sasvim vidljivo da će za stranku ovo biti poslovni gubitak;
- i) Stranka u kratkom vremenskom razdoblju obavi više kupovina nepokretnosti bez ekonomskih ili pravno utemeljenih razloga;

Članak 25.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - lizing društva)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike lizing društva:

- a) Klijent predaje zahtjev za odobrenje financijskog lizinga koji sadrži nepotpune ili netočne podatke sa očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije u svezi s identitetom ili poslovnim aktivnošću;
- b) Lizing posao u kojem se vlasnici i ravnatelji pravnih osoba, ili osoba za čiji račun se lizing posao obavlja nikad ne pojavljuju osobno, čak ni za potpisivanje ugovora, umjesto njih, obavljaju druge osobe sa posebnom (ad hoc) punomoći, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, neodređene obveze i dr.) ili daju ovlaštenja trećim osobama da bi izbjegli izravan kontakt sa službenicima lizing društava;
- c) Zahtjev za financijski lizing koji se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primatelja lizinga ili slučaj kada oprema koja se uzima po ugovoru o lizingu po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti stranke ili poslovnoj aktivnosti kojom stranka namjerava da se bavi);
- d) Isporučitelj predmeta lizinga vrši isporuke parcijalno kako bi izbjegao iznos transakcije koja podliježe izvještavanju FOO. U slučaju kada isporučitelj, u dogovoru sa primateljem lizinga, isporučuje opremu preko više lizing društava, u cilju otklanjanja ovog rizika bitno je utvrditi sljedeće: da je isporučena oprema u potpunosti kompletirana ili da isporučena roba predstavlja dopunu ranije uvezene opreme koju korisnik lizinga već koristi (na primjer rezervni dijelovi za tekuće održavanje);

- e) Posao lizinga opreme kada se oprema nudi po cijeni koja značajno odstupa od stvarne tržišne cijene za tu opremu;
- f) Isporučitelj predmeta lizinga nije ni proizvođač niti poznat kao prodavatelj opreme ili robe koja je predmet lizinga;
- g) Lizing posao za polovnu opremu koja nema veze sa redovnom poslovnom aktivnosti isporučitelja predmeta lizinga i isporučitelja predmeta lizinga se pri tome ne bavi prodajom ove vrste opreme lizinga (bilo polovne ili nove);
- h) Poslovi lizinga za koje treća strana pruža garanciju (jamstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika lizinga i osoba koje nude garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku lizinga;
- i) Poslovi lizinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta lizinga od strane isporučitelja, a koju isporučitelj spontano nudi po netržišnim uvjetima, posebno kada isporučitelj predmeta lizinga nije od ranije poznat toj lizing kompaniji;
- j) Primatelj ili isporučitelj predmeta lizinga nerado daje informacije o sebi, svom poslovanju i poslovnom odnosu sa ostalim lizing kompanijama, posebno kada prikrivanje tih informacija onemogućava pristup boljim uvjetima za sklapanje lizing poslova;
- k) Stranka se bez opravdanog razloga obraća lizing kompanijama ili njihovim filijalama koje su udaljene od sjedišta firme stranke;
- l) Stranka bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge filijale/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora;
- m) Stranka podnosi zahtjev za odobravanje lizinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je osigurala pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz *off shore* zemlje, banka iz države preko koje se obavlja promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne provode propisi za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma;
- n) Stranka bez valjanih razloga nudi udio u lizing poslu koji je znatno veći od sume koja je uobičajena na lizing tržištu;
- o) Stranke koje realiziraju posao lizinga uplatama gotovog novca ili čekovima prije nego transakcijama preko bankovnog računa;
- p) Stranka otplaćuje dug po ugovoru o lizingu sredstvima koja se transferiraju iz inozemstva sa računa banaka koje se nalaze u onim zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi u oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka;
- r) Stranka potpisuje ugovor o financijskom lizingu u pratnji osobe/a koje očigledno nadzire/u ponašanje stranke ili inzistira da se posao brzo obavi;
- s) Stranka daje na uvid samo preslike dokumenta za potrebe osobne identifikacije stranke ili dokumenata koji su izdati u inozemstvu i čiju autentičnost nije moguće lako provjeriti iz objektivnih razloga;
- t) Stranka neuobičajeno dobro poznaje zakonske propise u svezi s sprečavanjem pranja novca i prijavljivanjem sumnjive transakcije, vrlo je "pričljiva" u svezi tema koje se tiču pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, brzo potvrđuje da su sredstva kojima raspolaže "čista" i da nisu "oprana".

Članak 26.

(Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju - revizori i računovođe)

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju odnose se na obveznike revizore i računovođe:

- a) Stranka ne poznaje dobro svoj posao, iz čega se zaključuje da ga uopće ne obavlja ili ga obavlja u veoma ograničenom obujmu;
- b) Revizoru nikad nije omogućeno da pregleda poslovne prostore ili proizvodne pogone stranke, iz čega se lako može naslutiti da se radi o fiktivnom poduzeću.
- c) Komplicirana/složena organizacijska struktura korporacije koja, u odnosu na djelatnost, nije učinkovita, a samim tim ni ekonomski opravdana;
- d) Osnivanje pravne osobe bez posebnog, poslovno opravdanog razloga;
- e) Naručitelj unaprijed plaća posao koji još nije dogovoren, odnosno, malo je vjerojatno da će i biti realiziran;
- f) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na rashode;
- g) Stranka, u suprotnosti sa poslovnom praksom, moli da revizor za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavi transakciju;
- h) Neuobičajene transakcije, najčešće sa povezanim osobama ili osobama koje odstupaju od običnih stranaka (npr. plaćanja fizičkim osobama);
- i) O transakcijama nema nikakvih dokaza (informacija, pojašnjenja), ili ti dokazi nisu zadovoljavajući;
- j) Knjiženje transakcija na temelju nevjerodostojne i nekompletne dokumentacije;
- k) Transakcije sa pravnim osobama čiji je identitet stvarnih vlasnika teško utvrditi;
- l) Gotovinsko poslovanje je u velikoj mjeri zastupljeno kod pravne osobe koja se bavi djelatnošću za koju je karakteristično da je gotovinsko plaćanje neuobičajen vid realizacije poslovnih transakcija;
- m) Plaćanja za nedefinirane radnje, odnosno, plaćanja koja odstupaju od uobičajenih plaćanja;
- n) Česta putovanja u inozemstvo koja su, promatrajući poslovanje te pravne osobe, nepotrebna, točnije neuobičajena;
- o) Pravna osoba ima nekoliko evidentiranih pojedinačnih transakcija koje su, gledajući ostale transakcije, neuobičajeno velike;
- p) Obavljanje gotovinske transakcije ispod granice za koju je predviđena identifikacija;
- r) Uglavnom se gotovinsko poslovanje, obavlja ispod granice za koju je predviđeno obavještanje transakcije FOO-u;
- s) Zaključenje ugovora o životnom osiguranju, sa plaćanjem jednokratne premije, i prijevremeni raskid ugovora bez opravdanog razloga;
- t) Poslovanje sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili iz države u kojoj se ne provode propisi za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma;
- u) Stranka vrši dokapitalizaciju poduzeća bez ekonomski opravdanog razloga;
- v) Stranka nema evidenciju redovnih ili po ugovoru zaposlenih radnika, što je neuobičajeno za djelatnost koju obavlja;
- z) Stranka ne zna pouzdano gdje se nalazi njena poslovna dokumentacija;

- aa) Stranka često, i bez utemeljenog razloga, mijenja osobu(e), koja(e) za nju obavlja(ju) računovodstvene poslove;
- bb) Stranka, u suprotnosti sa poslovnom praksom, moli da računovođa za nju, u svoje ime i za svoj račun, obavli transakciju;
- cc) Raskid ugovora o suradnji zbog zahtjeva za dodatnim objašnjenjima realizacije (ili najave realizacije) određenih transakcija, bez drugih utemeljenih razloga;
- dd) Velike, nepojašnjene oscilacije u prihodima, odnosno, neuobičajeno visoki prihodi u odnosu na poslovne rashode;
- ee) Nedovoljno objašnjen jednokratni prihod, koji dostiže 10 puta prosječne jednomjesečne realizacije u prethodnoj godini u istoj djelatnosti, a bez povećanog obujma poslovanja;
- ff) Poslovanje stranke sa subjektima iz država preko kojih se obavlja promet narkoticima ili iz države u kojoj se ne provode propisi za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma;
- gg) Poslovanje stranke sa subjektima iz država koje su poznate kao "porezni raj" (npr. plaćanje troškova savjetovanja ili troškova za istraživanje društava koja ne obavljaju ili ne smiju obavljati trgovinske ili proizvodne djelatnosti u državi u kojoj su registrirani);
- hh) Prilivi sa računa u inozemstvu ili odlivi na račune u inozemstvu, gdje stranka nema poslovnog partnera;
- ii) Česta nelogična plaćanja prema kćerka firmi ili drugačije povezanim društvima, ili plaćanja fizičkim osobama;
- jj) Prijevremeno gotovinsko otplaćivanje kredita ili pozajmica;
- kk) Plaćanja za nedefinirane usluge;
- ll) Stranka sklopi ugovor o životnom osiguranju sa plaćanjem jednokratne premije, a zatim, bez utemeljenog razloga, prijevremeno raskine ugovor;
- mm) O transakcijama nema nikakvih dokaza, odnosno transakcije su bez jasnog temelja;
- nn) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, se bavi poslom koji uključuje značajan broj gotovinskih transakcija ili gotovinskih iznosa;
- oo) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, koristi složenu poslovnu strukturu bez očiglednog poslovnog ili drugog opravdanog razloga, osobito ukoliko se stvarni vlasnik kompanije ne može utvrditi;
- pp) Stranka, korisnik knjigovodstvenih usluga, ima sjedište ili posluje putem visoko-rizičnih ili u visoko rizičnim državama;
- rr) Stranka govori ili priznaje da je upletena u nezakonite poslove;
- ss) Stranka ne želi da joj se pošta upućuje na adresu u zemlji;
- tt) Stranka neočekivano pokazuje veliko zanimanje za kontrole i politike njihove provedbe;
- uu) Stranka je tajna i protivni se izravnom susretu;
- vv) Strankin privatni ili službeni telefonski broj je isključen ili je nepostojeći;
- zz) Stranka je uključena u poslove koji nisu karakteristični za njeno poslovanje;
- aaa) Stranka bez posebnog razloga inzistira za brzim izvođenjem posla ili transakcije;
- bbb) Stranka je nedavno uspostavila više poslovnih odnosa s različitim financijskim institucijama;
- ccc) Stranka upotrebljava druge vrste poštanskih adresa umjesto adrese ulice, što nije uobičajeno za navedeno mjesto ili područje;
- ddd) Stranka nudi novac, poklone ili druge neuobičajene pogodnosti kao protuuslugu za izvođenje vidljivo neuobičajenog ili sumnjivog posla;
- eee) Stranka je pod istragom za kazneno djelo pranja novca ili financiranja terorizma;
- fff) Stranka želi uvjeriti zaposlenoga da ne ispuni neki od dokumenata, koji je potreban za izvođenje posla ili transakcije;
- ggg) Strankino postupanje u svezi zahtjeva o obavještavanju ukazuje o njenoj želji da izbjegne ispuniti ovu obvezu;
- hhh) Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obavještavanju o sumnjivim transakcijama;
- iii) Stranka djeluje kao da je vrlo dobro upoznata s predmetima, koji se odnose na pranje novca i financiranje terorizma;
- jjj) Stranka započinje sama od sebe brzo zaključivati, da su sredstva "čista" i nisu "oprana";
- kkk) Stranka pruža sumnjive ili nejasne informacije;
- lll) Stranka podnosi na uvid neodgovarajuće isprave, odnosno dokumente, koji pokazuju da su krivotvoreni, preuređeni ili nepravilni;
- mmm) Sve identifikacijske isprave su izdate u inozemstvu, odnosno njihovu je vjerodostojnost teško provjeriti;
- nnn) Sve priložene identifikacijske isprave su nove, odnosno izdate su prije kratkog vremena;
- ooo) Poslovni odnos ili transakcija uključuju i neprofitne ili dobrotvorne organizacije, a za što ne postoji pravi ekonomski razlog;
- ppp) Stranka upotrebljava platežna sredstva, koja su izdata u drugoj državi, iako u toj državi ne obavlja djelatnost, odnosno nema ni stalno niti privremeno prebivalište u njoj;
- rrr) Stranka živi preko svojih realnih mogućnosti;
- sss) Stranka prima plaćanja iz nepoznatih izvora;
- ttt) Stranka u računovodstvenim izjavama evidentira nepostojeće ili već naplaćene dugove;
- uuu) Stranka nema zaposlenih, što nije uobičajeno za način njenoga poslovanja;
- vvv) Stranka raspolaže s opsežnom imovinom (plovila, luksuzni automobili, apartmani za stanovanje i rezidencije), koja ne spada u uobičajene okvire poslovanja društva odnosno struke;
- zzz) Stranci ispostavljaju račune za pružene usluge društva ili organizacije koje imaju sjedište u državama, u kojima ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo za sprečavanje pranja novca i koje su poznate kao porezne oaze, odnosno imaju bankarski sustav koji dozvoljava veliku tajnost stranaka.

POGLAVLJE IV - INFORMACIJE, PODATCI I DOKUMENTI KOJI SU POTREBNI ZA IDENTIFIKACIJU KLIJENATA I TRANSAKCIJA

Članak 27.

(Identifikacija fizičkih osoba)

Identifikacija fizičke osobe obaviti će se preko osobne iskaznice, vozačke dozvole ili putovnice.

Članak 28.

(Identifikacija pravnih osoba)

Identifikacija pravne osobe obaviti će se preko dokumenata koji će sadržavati:

- a) Dokaz o njegovom pravnom statusu - izvod iz upisnika kojeg vodi institucija zadužena za registraciju;
- b) Identifikacijski broj dodijeljen od strane poreznog tijela;

- c) Financijska izvješća o poslovanju;
- d) Dokumente u kojima se opisuju osnovne poslovne aktivnosti klijenta;
- e) Uzorak ovlaštenih potpisnika;
- f) Informacije o ovlaštenim predstavnicima i njihove identifikacijske dokumente, sukladno članku 27. ovog Pravilnika, kao i uzorke njihovih potpisa.

Članak 29.

(Korištenje preslika za identifikaciju)

- (1) Za sve originalne dokumente koji se ne mogu ostaviti kod obveznika, obveznik će izvršiti uvid, te iste preslikati ili skenirati.
- (2) Ukoliko se dokumenti preslikaju, na presliku obveznik svojim potpisom i pečatom potvrđuje istovjetnost sa originalnim dokumentima.
- (3) Ukoliko se dokumenti skeniraju, sustav u kojem su pohranjeni mora omogućiti generiranje podataka o osobi koja je izvršila skeniranje, vremenu i mjestu.
- (4) U slučaju stranih dokumenta koji nisu napisani na jednom od jezika koji se koriste u Bosni i Hercegovini, obveznik će od klijenta pribaviti prijevod ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača.

Članak 30.

(Provjera identifikacijskih dokumenata)

Obveznici će voditi računa o valjanosti i relevantnosti informacija, podataka i dokumentacije, koji su temelj za identifikaciju klijenta, tako što će vršiti redovite provjere postojećih dokumenata za vrijeme trajanja poslovnog odnosa. U slučaju značajnih transakcija, značajnih izmjena u načinu obavljanja transakcija od strane klijenta, ili drugih značajnih promjena zbog kojih se javlja potreba za ponovnom provjerom odnosa s klijentom, trebaju se zahtijevati i/ili prikupiti nove ili dodatne informacije za identifikaciju.

Članak 31.

(Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti)

Informacije koje se traže za transfer novca ili vrijednosti sadržavat će sljedeće pune podatke o platitelju:

- a) Prezime;
- b) Ime;
- c) Srednji inicijali ili očevo ime;
- d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili osobni identifikacijski broj za nerezidente;
- e) Državljanstvo;
- f) Adresa;
- g) Broj računa, a u slučaju da platitelj nema broj računa, pružatelj usluge plaćanja zamijenit će ga jedinstvenim identifikatorom, koji omogućava povezivanje transakcije i platitelja.

Članak 32.

(Dodatne informacije za identifikaciju koje su neophodne sukladno drugim propisima)

- (1) Pored onoga što Zakon predviđa za identifikaciju klijenta, kao i ovaj Pravilnik i odluke i smjernice tijela mjerodavnih za reguliranje i nadzor banaka, osiguravajućih kuća i odvjetnika, kao i tijela koja su mjerodavna za nadzor drugih obveznika, obveznik može zahtijevati dodatne informacije, podatke i dokumentaciju, a kako bi ispunio obvezu identifikacije.
- (2) Ostali zakoni i propisi mogu predvidjeti strožiju obvezu identifikacije, u kojem slučaju će se primjenjivati te odredbe.

Članak 33.

(Korištenje softvera za identifikaciju klijenata)

Financijske institucije mogu koristiti softverske programe koji će im pomoći u identificiranju klijenata i u prikupljanju i analizi informacija, podataka i dokumentacije, koji su relevantni za identifikaciju klijenata i transakcija, te prilikom utvrđivanja rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

POGLAVLJE V - INFORMACIJE, PODATCI I DOKUMENTACIJA KOJI ĆE SE PROSLIJEDITI FOO-u

Članak 34.

(Informacije koje su potrebne za sva izvješća prema FOO-u)

- (1) Obveznik je dužan dostaviti FOO-u informacije o sljedećim stavkama, pored onoga što je predviđeno u članku 54. stavak (1) Zakona.
- (2) Informacije o obvezniku koji dostavlja informacije:
 - a) Ime;
 - b) Registarski broj;
 - c) Adresa;
 - d) Kontakt osoba;
 - e) Telefon;
 - f) Faks;
 - g) E-mail;
 - h) Kategorija obveznika sukladno članku 4. Zakona (banka, osiguravajuća kuća, itd);
 - i) Datum izvješća;
 - j) Broj strana (ako je u pismenoj formi).
- (3) Opće informacije o transakciji:
 - a) Broj(evi) računa, u zavisnosti od slučaja;
 - b) Broj(evi) transakcije/a, u zavisnosti od slučaja;
 - c) Datum i vrijeme obavljanja transakcije;
 - d) Iznos transakcije i valuta u kojoj je obavljena transakcija;
 - e) Način obavljanja transakcije;
 - f) Strane u transakciji;
 - g) Da li je transakcija obavljena ili je obveznik odbio da uspostavi poslovni odnos, odnosno da obavi transakciju.
- (4) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - fizička osoba:
 - a) Prezime;
 - b) Ime;
 - c) Srednji inicijali ili očevo ime;
 - d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili osobni identifikacijski broj za nerezidente;
 - e) Državljanstvo.
- (5) Informacije o klijentu i stranama u transakciji - pravna osoba:
 - a) Naziv;
 - b) Registarski broj;
 - c) Stalna adresa.

Članak 35.

(Informacije koje su potrebne za izvješća prema FOO-u u svezi sa sumnjivim transakcijama, klijentima i osobama)

- (1) Dodatne informacije o klijentu i transakciji:
 - a) Datum rođenja;
 - b) Državljanstvo;
 - c) Stalna adresa;
 - d) Adresa;
 - e) Telefon;
 - f) Faks;
 - g) E-mail;
 - h) Zanimanje, poslovna aktivnost, vrsta poslovanja;
 - i) Mjesto poslovne aktivnosti;

- j) Razlozi za uspostavljanje poslovnog odnosa ili za obavljanje transakcije, i informacije o aktivnostima klijenta;
 - k) Svrha transakcije, te ime, prezime i adresa, ili ime firme i sjedište osobe prema kojoj je transakcija usmjerena;
 - l) Ime i prezime ili firma i sjedište osobe koja šalje nalog, u slučaju transfera iz inozemstva;
 - m) Informacije o izvoru novca ili imovine koja je predmet transakcije.
- (2) Informacije o trećim osobama koje su uključene u transakciju (opunomoćenik, remitent, osigurana osoba, itd.) - fizička osoba:
- a) Prezime;
 - b) Ime;
 - c) Srednji inicijali ili očevo ime;
 - d) Jedinstveni matični broj za rezidente ili osobni identifikacijski broj za nerezidente;
 - e) Datum rođenja;
 - f) Državljanstvo;
 - g) Stalna adresa;
 - h) Telefon;
 - i) Faks;
 - j) Profesija/poslovna aktivnost.
- (3) Informacije o trećim osobama koje su uključene (opunomoćenik, remitent, osigurana osoba, itd.) - pravna osoba:
- a) Naziv;
 - b) Registarski broj;
 - c) Stalna adresa;
 - d) Telefon;
 - e) Faks;
 - f) E-mail.
- (4) Opis sumnje (zašto su činjenične okolnosti sumnjive):
U postupku utvrđivanja postojanja elemenata za kvalifikaciju određene transakcije ili osobe sumnjivim treba navesti indikatore za sumnju u svezi sa listom pokazatelja sumnjivih transakcija i sukladno principu *upoznaj svog klijenta*.
- (5) Prilozi
- a) Identifikacijski dokumenti (putovnica, osobna iskaznica, itd.)
 - b) Izvodi po računu
 - c) Platni nalog ili nalozi
 - d) Ostali relevantni dokumenti

Članak 36.

(Kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta)

- (1) FOO može pismeno naložiti obvezniku kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta sukladno članku 60. Zakona.
- (2) U slučaju da se izda pismeni nalog "kontinuiranog praćenja financijskog poslovanja klijenta" od strane FOO, obveznik je dužan redovito obavještavati pismenim putem FOO o svakoj transakciji ili poslovima koje kod obveznika izvrše ili imaju namjeru da izvrše osobe iz naloga.
- (3) Nalog za kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta se izdaje na rok određen člankom 60. stavak (3) Zakona.
- (4) Po isteku datog roka ukoliko FOO ne izda pismeni nalog o produženju naloga "kontinuiranog praćenja financijskog poslovanja klijenta" dati nalog prestaje da vrijedi i obveza obveznika da pismeno obavještava FOO prestaje.

POGLAVLJE VI - POVEZANE TRANSAKCIJE

Članak 37.

(Objašnjenje za otkrivanje povezanih transakcija)

Kako bi se otkrile transakcije koje se vrše u manjim iznosima, a koje ne prelaze prag predviđen člancima 6. i 15. Zakona s ciljem izbjegavanja identifikacije i prijavljivanja, neophodno je utvrditi takve transakcije, koje su potekle ili su mogle poteći od većeg iznosa.

Članak 38.

(Vremensko razdoblje za povezanu transakciju - kraće od 24 sata)

Pored opće definicije povezane transakcije iz članka 3. alineja d) Zakona, obveznik je dužan da sve transakcije koje su obavljene između platitelja (ili njegovog zastupnika) i primatelja unutar razdoblja od dvadeset i četiri sata smatra povezanim transakcijama.

Članak 39.

(Vremensko razdoblje za povezanu transakciju - duže od 24 sata)

Transakcije će se smatrati povezanim iako su obavljene u razdoblju koje je duže od dvadeset i četiri sata ako obveznik može ustanoviti da svaka transakcija predstavlja jednu u nizu povezanih transakcija.

POGLAVLJE VII - IZUZEĆE OBVEZNIKA OD OBVEZE PRIJAVLJIVANJA VELIKIH I POVEZANIH GOTOVINSKIH TRANSAKCIJA FOO-u

Članak 40.

(Objašnjenje vezano za izuzeće od obveze prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

- (1) Izuzeće od obveze prijavljivanja velikih i povezanih gotovinskih transakcija ima za cilj da se smanji broj prijava o čestim gotovinskim transakcijama koje su dio uobičajenih poslovnih aktivnosti uspješnih klijenata koji zakonski posluju, i čije aktivnosti su poznate obvezniku, i na taj način pojednostavi obveza prijavljivanja i pruže kvalitetnije informacije FOO-u.
- (2) Izuzeće od obveze prijavljivanja ne odnosi se na identifikaciju, vođenje evidencije i ostale obveze obveznika, sukladno Zakonu.

Članak 41.

(Konzultacije sa FOO-om u svezi sa neprijavljanjem)

Neprijavljanje gotovinskih transakcija biti će dozvoljeno samo u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom. Ako je nejasno da li treba prijaviti neku gotovinsku transakciju, obveznik je dužan da kontaktira FOO za savjet, te će postupiti sukladno odredbama Pravilnika.

Članak 42.

(Sumnjive transakcije za FOO)

- (1) FOO-u će se uvijek prijaviti sumnjiva transakcija ili klijent.
- (2) Ako je velika ili povezana gotovinska transakcija koja je ispod praga propisanog člankom 6. stavak (1) toč. b) Zakona također sumnjiva, ista će se prijaviti FOO-u.

Članak 43.

(Izuzeće od prijavljivanja velikih gotovinskih transakcija)

Prijavljanje velikih ili povezanih gotovinskih transakcija neće biti potrebno ako je transakcija obavljena:

- a) Od strane tijela Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ili neke organizacije sa javnim ovlastima;

- b) Između obveznika i klijenata iz članka 4. toč. a) (banka), b) (društva za osiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju) i g) (investicijska i mirovinska društva i fondovi, neovisno od pravne forme) Zakona, sa sjedištem ili institucijama majkama u nekoj od država članica EU ili u državi koja, prema informacijama FOO-a, međunarodnih organizacija i drugih kompetentnih međunarodnih tijela, ispunjava međunarodno prihvaćene standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, i kao takva je označena od strane Ministra, te se radi o transakciji iz članka 6. stavak (1) toč. a) i b), članka 15. st. (4), (5) i (6) Zakona;
- c) Između obveznika iz članka 4. točka a) (banka) i obveznika iz članka 4. toč. b), e), g) i h) (klijent) Zakona, pod uvjetom da je:
- 1) Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterije za izuzeće od obveze prijavljivanja,
 - 2) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta, i
 - 3) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za transakcijsku aktivnost klijenta;
- d) Između obveznika iz članka 4. točka a) (banka) i klijenta, osim onih iz prethodne točke c), pod uvjetom da je:
- 1) Klijent pravna osoba koja je registrirana u Bosni i Hercegovini za veleprodaju i maloprodaju,
 - 2) Klijent otvorio račun ili uspostavio poslovni odnos sa bankom više od 12 mjeseci prije gotovinske transakcije koja ispunjava kriterije za izuzeće od obveze prijavljivanja,
 - 3) Gotovinska transakcija polaganje na, ili podizanje sa računa klijenta, a račun je bio otvoren za uobičajene poslovne aktivnosti klijenta vezane za veleprodaju ili maloprodaju, ili za isplate plaća zaposlenika klijenta,
 - 4) Iznos i valuta gotovinske transakcije uobičajena za poslovne aktivnosti veleprodaje ili maloprodaje klijenta, ili za isplate plaća zaposlenika klijenta, i da je jedna od nekoliko redovitih i ponovljenih u sličnim iznosima u prethodno navedene svrhe,
 - 5) Nadležna osoba klijenta dostavila obvezniku pismenu izjavu kojom se potvrđuje mišljenje klijenta da takve velike i povezane gotovinske transakcije ispunjavaju kriterije za izuzeće sukladno ovom Pravilniku, i
 - 6) Nadležna osoba obveznika dostavila FOO-u pismenu izjavu kojom ga obavještava o odluci o izuzeću gotovinskih transakcija dotičnog klijenta.

Članak 44.

(Odstupanja za 50% i više od granice za izuzeće - prijaviti FOO-u)

Ako se gotovinska transakcija, koja se obavlja preko računa za koji su prethodne gotovinske transakcije bile predmet izuzeća sukladno ovom Pravilniku, razlikuje za 50% i više vezano za iznos gotovinska transakcija će biti prijavljena FOO-u.

Članak 45.

(Centralizirani registar za izuzeća)

- (1) Obveznik vodi centralizirani registar klijenata i njihovih računa, čije su gotovinske transakcije izuzete od obveze prijavljivanja, te odluke obveznika o izuzeću.
- (2) Registar sadrži sljedeće informacije, podatke i dokumentaciju:
 - a) U koju kategoriju iz članka 43. ovog Pravilnika spada izuzeće,
 - b) Naziv, sjedište i registarski broj pravne osobe koja obavlja gotovinske transakcije ili pravne osobe u čije ime se obavlja transakcija,
 - c) Datum uspostavljanja poslovnog odnosa klijenta,
 - d) Opis svrhe gotovinskih transakcija, te da li se radi o dizanju sa računa ili polaganju na račun,
 - e) Opseg (minimalni i maksimalni iznosi) i valuta gotovinskih transakcija koje su predmet izuzeća,
 - f) Učestalost obavljanja transakcija (npr. jednom tjedno, jednom mjesečno, jednom godišnje, itd.)
 - g) Ime odgovorne osobe obveznika koji je donio odluku o izuzeću od obveze prijavljivanja gotovinskih transakcija konkretnog klijenta.
- (3) Obveznik je dužan da redovno ažurira centralni registar klijenata i njihovih računa, te omogućiti FOO-u izravan i nesmetan pristup registru.

Članak 46.

(Neispunjavanje kriterija za izuzeće - instrukcije FOO-a)

Ako FOO bude smatrao da gotovinske transakcije koje su evidentirane u registar izuzeća ne ispunjavaju kriterije za izuzeće, FOO će u pismenoj formi naložiti obvezniku da ili revidira izuzeće ili dostavi FOO-u izvješća o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama konkretnog klijenta, sukladno Zakonu.

Članak 47.

(Godišnja provjera gotovinskih transakcija)

Obveznik jednom godišnje provjerava gotovinske transakcije koje su izuzete od obveze prijavljivanja, kao i račune preko kojih su iste obavljane, a kako bi se utvrdilo da li transakcije ispunjavaju kriterije za izuzeće sukladno ovoj odluci i provjerila točnost informacija u registru.

Članak 48.

(Promijenjena izjava)

Ako informacije u registru izuzeća ne prikazuju obavljene gotovinske transakcije, obveznik će zatražiti od klijenta da dostavi novu pismenu izjavu sukladno članku 43. točka d) alineja 1) ovog Pravilnika.

Članak 49.

(Neispunjavanje kriterija za izuzeće - prijavljivanje od strane obveznika)

Ako obveznik bude smatrao da gotovinske transakcije konkretnog klijenta više ne ispunjavaju kriterije za izuzeće, iste će prijaviti FOO-u i informirati će ga da izuzeće više nije na snazi.

POGLAVLJE VIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 50.

(Usklađivanje internih pravnih akata)

Obveznici su dužni da usklade svoje interne pravne akte sa ovim Pravilnikom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 51.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o procjeni rizika podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za učinkovitu provedbu odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca ("Službeni glasnik BiH", broj 93/09).

Članak 52.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u roku od 8 dana od dana njegovog objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 22/15
23. travnja 2015. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Aneks

Pravilnika o provedbi Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti

Sukladno članku 6. ovog Pravilnika, a na temelju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), u daljnjem tekstu navedene države, koje su države članice Europske unije, Europskog ekonomskog prostora, te Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca i koje su dužne da usvoje zakonske propise i procedure u financijskom sektoru, koji su sukladni preporukama FATF-a u pogledu pranja novca i financiranja terorizma, mogu se u svrhu ovog zakona smatrati državama koje su prihvatile međunarodne standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili strožiji od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini.

<i>Argentina</i>	<i>Latvija</i>
<i>Australija</i>	<i>Litva</i>
<i>Austrija</i>	<i>Makedonija</i>
<i>Albanija</i>	<i>Mađarska</i>
<i>Belgija</i>	<i>Meksiko</i>
<i>Brazil</i>	<i>Nizozemska</i>
<i>Bugarska</i>	<i>Njemačka</i>
<i>Kina</i>	<i>Norveška</i>
<i>Crna Gora</i>	<i>Novi Zeland</i>
<i>Češka</i>	<i>Poljska</i>
<i>Danska</i>	<i>Portugal</i>
<i>Indija</i>	<i>Rumunjska</i>
<i>Estonija</i>	<i>Ruska Federacija</i>
<i>Finska</i>	<i>Singapur</i>
<i>Francuska</i>	<i>Sjedinjene Američke Države</i>
<i>Grčka</i>	<i>Slovačka</i>
<i>Hrvatska</i>	<i>Slovenija</i>
<i>Irska</i>	<i>Španjolska</i>
<i>Island</i>	<i>Srbija</i>
<i>Italija</i>	<i>Švedska</i>
<i>Japan</i>	<i>Švicarska</i>
<i>Južna Afrika</i>	<i>Turska</i>
<i>Južna Koreja</i>	<i>Ujedinjeno Kraljevstvo</i>
<i>Kanada</i>	

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i članu 85. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), na prijedlog Ministarstva bezbjedosti Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 4. sjednici održanoj 23. aprila 2015. godine, donio je

PRAVILNIK

O SPROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRAĐA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

- Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti prosljeđeni Finansijsko-obavještajnom odjelu Džavne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definiše detaljno šta se podrazumiševa pod povezanom transakcijom, propisuje uslove i procedure za izuše od izvještašavanja o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i roкове za izvještašavanje FOO-u.
- Изрази који су ради прегледности дати у једном граматичком роду у Јединственим правилима за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 11/05, 58/14 и 60/14) и пропису донесеном на основу Правила без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Član 2.

(Писани интерни програм за процјену ризика - услови и садржај)

- Обвезници ће у складу са чланом 5. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14) (у даљем тексту: Закон) усвојити писани интерни програм којим ће се одредити нивои ризика група кlijената или појединачног кlijента, њихово географско подручје рада, пословни однос, трансакција, производ или услуга, начин њиховог пружања кlijенту, нова технолошка достигнућа у вези са могућом злоупотребом у сврху прања новца и финансирања терористичких активности у складу са овим Правилником и смјерницама од стране FOO и надлежног надзорног органа.
- Обвезник ће у писани интерни програм такођер укључити методу за:
 - смањење процијењених ризика;
 - праћење промјена ризика;
 - евидентирање одлука везаних за већи или мањи ризик за групе кlijената или појединачног кlijента, његово географско подручје рада, пословни однос, трансакцију, производ или услугу, начин њиховог пружања кlijенту, нова технолошка достигнућа, разлоге за ову процјену и активности које су предузете у вези са већим или мањим ризиком;
 - праћење ефективности и провођење програма;
 - осигуравање да се интерни програм везан за процјену ризика уврсти у интерну обуку обвезника.

Član 3.

(Писани интерни програм за процјену ризика - примјена редовне, поједностављене или појачане идентификације)

Обвезник ће на основу процјене ризика одредити да ли да примјењује редовну, појачану или поједностављену

идентификацију и праћење активности клијента у складу са одредбама Поглавља II. Закона.

Члан 4.

(Већи ризик - показатељи везани за географску локацију)

- (1) Обвезник ће примјенити појачане мјере идентификације и праћења активности клијента ако клијент може представљати већи ризик по питању прања новца и финансирања тероризма или своје сједиште има у земљи:
 - а) која је предмет санкција, ембарга или сличних мјера Уједињених нација или мјера других међународних организација којима се Босна и Херцеговина придружила;
 - б) која је означена од стране Financial Action Task Force on Money Laundering (Радна група за финансијске мјере против прања новца) (у даљем тексту: FATF) или друге међународне организације као земља којој недостају међународно прихваћени стандарди за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности;
 - ц) која је означена од стране FATF или друге међународне организације као земља која финансира или даје подршку терористичким активностима, која има одређене терористичке организације које дјелују у њој;
 - д) која је означена од стране вјеродостојног извора као земља у којој постоји значајан обим корупције;
 - е) која је у процјени надлежних међународних организација позната по производњи или добро организираној и развијеној трговини дрогом;
 - ф) која је позната као финансијски/порески рај;
 - г) која је позната као off shore финансијски центар.
- (2) Обвезник ће примјенити мјере појачане идентификације и праћења активности таквог клијента и у случају када од ФОО-а добије обавјештење о слабостима Система спречавања прања новца и финансирања тероризма у земљи у којој клијент има сједиште.

Члан 5.

(Мањи ризик - показатељи везани за географску локацију)

- (1) Обвезници могу сматрати да клијент наведен у члану 29. тачка б) Закона који има сједиште у земљи прописаној у члану 6. овог Правилника представља мањи ризик у вези са прањем новца и финансирањем терористичких активности.
- (2) Обвезник може примјенити поједностављену идентификацију и праћење активности таквог клијента.

Члан 6.

(Земље које имају задовољавајуће прописе за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности)

- (1) За сврхе овог Правилника се може сматрати да земље наведене у Анексу овог правилника које су земље чланице Европске уније (у даљем тексту: ЕУ), Европског економског простора (у даљем тексту: ЕЕА) или FATF, те које имају обавезу доношења закона и процедура за финансијски сектор у складу са директивама ЕУ и препорукама FATF-а у вези са прањем новца и финансирањем тероризма имају међународно прихваћене стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности који су еквивалентни или строжији од оних који се примјењују у Босни и Херцеговини.

- (2) Земље из члана 4. овог Правилника не могу бити уврштене у Анекс из става (1) овог члана.
- (3) Анекс је саставни дио овог Правилника.

Члан 7.

(Обавеза ажурирања листе земаља)

- (1) Савјет министара Босне и Херцеговине ће на приједлог Министра безбједности Босне и Херцеговине, а на основу препоруке ФОО-а ажурирати листу земаља наведених у члану 6. овог Правилника.
- (2) ФОО ће по сазнању да одређена земља која се већ налази на листи земаља, више не испуњава услове из члана 6. овог Правилника, одмах обавијестити обвезнике.

Члан 8.

(Већи ризик - показатељи везани за пословање и трансакције)

- (1) Обвезник ће сматрати да већи ризик по питању прања новца и финансирања терористичких активности може представљати клијент који врши трансакције под необичним околностима, као што су:
 - а) значајна и необјашњена географска удаљеност између локације клијента и институције укључене у трансакцију;
 - б) често и необјашњено премјештање рачуна између различитих финансијских институција;
 - ц) често и необјашњено преношење средстава између финансијских институција у разним географским локацијама;
 - д) уплата новчаних средстава са рачуна странке, односно исплата новчаних средстава на рачун странке, који је различит од рачуна који је странка навела при утврђивању идентификације, односно, преко којег се уобичајено послује или је пословало (посебно ако се ради о прекограничној трансакцији);
 - е) пословни односи који укључују сталне или велике уплате новчаних средстава са рачуна странке, односно према кредитној или финансијској институцији у држави која није чланица FATF-а, односно у држави која нема задовољајуће прописе, односно међународно прихваћене стандарде области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;
 - ф) трансакције намјештене лицама са пребивалиштем или сједиштем у држави која је позната као финансијски односно порески рај или као off shore финансијски центар;
 - г) пословни односи у корист лица или субјекта који се налазе на попису лица или субјеката против којих су на снази мјере, санкције, ембарга УН-а;
- (2) Обвезник ће, поред онога што је наведено у чл. 24. (Кореспондентни однос са кредитним институцијама са сједиштем у иностранству), 27. (Политички и јавно експонирана лица) и 28. (Одређивање и утврђивање идентитета без физичког присуства клијента) Закона, такођер узети у обзир да већи ризик по питању прања новца и финансирања терористичких активности може представљати клијент:
 - а) чија структура или природа отежава одређивање правог власника или право лице које врши контролу;
 - б) чије пословање укључује обимну готовину (и еквиваленте готовине);